www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 68. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 24. марта, 1922.

VOL. XXX. — No. 68. — Jersey City, N. J., Friday, March 24, 1922. — THREE CENTS

КРАЙНА ПОРА КІНЧИТИ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ БУДЕ ПОМАГАТИ МАЙНЕРАМ

НЮ ЙОРК, 22. марта. — Представники Американської Федерації Праці відбули тут конференцію з урядниками майнерської юнії Юнайтед Майн Вернкерс оф Америка, котрі лишню вчора видали зазив до майнерів в справ страйку, і обіцяли майнерській юнії дати від Американської Федерації Праці всяку поміч, яка лише буде лежати в її силі.

Конференція застановлялася також над тим, як ріжні відділи Федерації Праці мають співділати з урядом майнерської юнії.

ПЕРЕДСТРАЙКОВА ЗАЯВА ГОЛОВИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ.

Джан Луис, президент майнерської юнії, видав нині публичну заяву про виданий учора зазив до страйку. В сій заяві говорить він, що страйк відвернути тепер можуть лише властителі копалень вугля, котрі одні не хочуть згодитися на відбуття конференції в справі нового контракту з юнією.

Рівночасно заявив Луис, що майнерська юнія постановила перенести осередок страйкової акції до міста Клівленду. Звідти будеться провадити страйк.

В декотрих кругах пояснюють вибранє Клівленду осередком страйкової акції як признаку, що майнерська юнія буде старатися найти якийсь спосіб порозуміння з юнією зелізничих робітників.

ЗА ЗМЕНЧЕННЄМ ЗАЛОГИ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШІНҐТОН, 22. марта. — Фльотний комітет палати послів постановив нині предложити повній палаті проект зменчити залогу американської фльоти до 80,000 мужа та 6,000 челядників.

Колиб ся пропозиція перейшла, то тоді американська фльота малаби о 40,000 мужа менче, як домагається міністер фльоти Денбі. Така ухвала малаби велике значінє не лише для видатків на морські цілі, але й на розміщенє американських воєнних кораблів по океанах.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ЗА ЗМЕНЧЕННЄМ АРМІЇ.

ВАШІНҐТОН, 22. марта. — Хоч з Білого Дому дали палаті послів недвозначно до зрозуміння, що президент Гардинґ годиться з ґенералом Першинґом та противиться зменшуванню американської армії понизче 150,000 мужа, члени палати послів, як се видно з нинішньої дебати, таки обстають при своїм і напираються ухвалити зниженє американської армії до 115,000 мужа.

Секретар (міністер) війни Вікс видав остру заяву проти такого зменшення. В ній каже він, що таке зменченнє армії стоїть в суперечности з американською конституцією, котра робить президента Злучених Держав головним командантом армії, а зменченнє армії не дає йому розміщувати армії так, як він уважає за відповідне.

ПРИХИЛЬНИКИ ДОГОВОРУ ПЕВНІ ЙОГО УХВАЛЕННЯ.

ВАШІНҐТОН, 22. марта. — Демократичний сенатор Андервуд, котрий був одним з американських представників на межинародній конференції у Вашінґтоні, відбув нині конференцію з президентом Гардинґом і запевнив його, що договір чотирох держав про посїлости на Тихому Океані буде певно ратифікований що найменче трома голосами понад домагану кваліфіковану (надзвичайну) більшість двох третих.

Зате в сенаті дебата над договором ішла дальше не менче завзято, як попередніх днів. За потвердженєм договору виступав межи иншими сенатор Померін з Огайо, один з демократичних провідників та визначний член комітету для заграничних справ; він виводив, що Японія не зискує з договору так богато, як се силувалися представити противники ратифікації договору. Сенатор Ла Фолет з Висканзин критикував остро договір за те, що він вміщує Злучені Держави в межинародні союзи. Він назвав договір скандалом.

ЗЕМЛЕТРУС В ТРОХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ.

СТ. ЛУИС, Мезуре, 22. марта. — Сейсмоґраф (прилад до записування землетрясень) університету в Ст. Луис занотував нині сполудня кодо пів до пятої годині кілька сильних підземних ударів. Землетрясенє тревало 20 секунд. Підчас двох перших секунд потрясення були сильні. Після обчислень знатоків землетрус мав місце яких 100 до 150 миль звідси. Коло години 8. мінут 22 занотовано другий землетрус, котрий тревав 18 секунд. Він не був такий сильний, як перший.

З ріжних околиць стейтів Мезуре, Кентакі та Тенесі наспіли описа телеграфічні донесенє про землетрясенє. З міста Поплар Блаф в стейті Мезуре доносять, що там були зовсім виразно землетрус коло 4. години 26 мінут сполудня; він тревав 15 секунд. В подібний спосіб доносять з ріжних місцевостий в південній части стейту Мезуре. В стейті Тенесі землетрус дався відчути двома наворотами; раз коло пів до четвертої сполудня, другий раз коло чверть на девяту вечером; чути його було в західній части стейту. З Кентакі наконець подають, що там дався чути землетрус в цілім стейті; в місті Гикмен потрясенє було таке сильне, що аж будинки трясися. Однак шкоди не було ніякої.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ЗА ЗНИЖЕННЄМ ЧИСЛА ОФІЦИРІВ.

ВАШІНҐТОН, 21. марта. — Палата послів відкинула пропозицію президента Гардинґа та ґенерала Першинґа, щоби число американських офіцирів виносило 13,000 та ухвалила видатки лише на 11,000. Наслідком сеї ухвали треба буде відправити зі служби понад 1.000 офіцирів.

ОЩАДЖУЮТЬ НА ФЛЬОТІ.

ВАШІНҐТОН, 20. марта. — Комітет розходів в палаті послів приняв ряд острих обмежень видатків на американську фльоту.

Місто ухвалювати фонди на 90,000 моряків, як сього домагався міністер фльоти, комітет признав гроші лише на 65.000. Місто видатку в сумі 350 міліонів долярів, яких домагався міністер фльоти, комітет ухвалив всего 200 міліонів долярів.

НЕНАРОЦНЕ УБИЦТВО ДИТИНИ.

Як з невинної забави може вийти смерть людини, показує подія, що злучилася в одній родині в Бруклині в Ню Йорку. Родина ся складається зі старенького діда Ернеста Фукса, котрому вже добігає шістьдесятка, з його зятя Віліяма, Бавера, котрий повдовів якийсь час тому назад, та дітий сього послідного, а то вже 19-літнього хлопця Ричарда та малої 6-літньої дівчинки Ени.

В понеділок сполудня, коли дідо вертав з роботи, мала дівчина жартуючи вибігла йому на стрічу перебрана в індійський стрій, вдаючи, що хоче настрашити дідуся. Сей хотів й собі теж пожартувати з дівчиною. Він нагадав собі, що попереднього дня його внук Ричард положив в шуфляду стола револьвер, кажучи при тім, що він не набитий. Дідусь виняв револьвер і, змірившися до дівчини, закричав жартом: „Тепер ти, як кождий недобрий Індіянин, мусиш вмерти". І з тими словами він потягнув за язичок револьвера. Грянув вистріл, і дівчина повалилася як сніп на землю. Дідо кинувся до дівчини, самий собі не вірючи, щоби се було можливо, щоби він убив дитину. Він вхопив дитину на руки, ставбез памяти бігати по хаті, просячи дитину заговорити до нього.

За кілька мінут опісля надійшов батько дитини зі своїм сином, властителем револьвера. Дівчинку вложено на софі, і завізвано зі шпиталя амбулянс. Приїхав лікар, і заявив, що дитина погибла від вистрілу відразу. Завізвано поліцию. Поліцмен представив всі факти заступникови прокуратора, котрий має в своїх руках справи убийства. Сей переслухавши всіх вміщаних в подію, рішився не арештувати діда дитини, признаючи, що його пригоду чистим незавиненим випадком, а зате казав арештувати Ричарда Фукса, за те, що він мав у себе револьвер.

ПОЖАР В РАВІ РУСЬКІЙ.

На зелізничій стациї в Раві Руській вибухла пожежа, яка цілковито знищила комірчанські касарні.

ПОЧАТОК ВЕСНИ.

У второк, дня 21. марта, почалася „офіціяльно" весна. У східних стейтах весна почалася легким налітуванєм снігу. Біого погоди не вішує ще теплої погоди через довший час.

СМЕРТЬ В ТРЯСАВИСКУ.

З містечка Алґонак, в стейті Мішіґен, доносять, що там померла страшною смертю 72-літна старуха пані Гаріет Сірс, котра через 50 послідних літ була знана як неустаршимий мисливий. Кождого дня виходила вона в ліси та болота зі зелізками на всяку дику звірину, з продажі котрої вона й проживала. Коли оногді вона не вернула домів, сусіди зорґанізували валку для пошукування за нею. По цілонічнім пошукуваню найдено над раном її бездушне тіло. Довкола її правої руки обхопили зуби самострілу, котрого вона вживала для ловлення звірів. З слідів по дні болотяного озера сусіди пізнали, що старуха піймалася у власне зелізко, сидячи на лодці, пробувала опісля добитися до берега бридучи водою, але вже коло самого берега попала на трясависко. Боротьба проти болота, злучена з уцливом крови від зелізка, так ослабила її, що коло самого берега вона впала в болота виснажена з остатку своїх сил і померла.

СУДОВІ КЛОПОТИ ЗІ СПІДНИЧКАМИ

Канзаський стейтовий суд в Лоренс має клопіт з довжиною спідничок шкільних дівчат. Десь одна школа видала приказ своїм школяркам, що їх спіднички мають сягати що найменче три цалі понизче колін. На основі сього приказу відправлено зі школи двоє дівчат, дочок одного фармера з околиці. Фармер образився рішенням і подав справу до судут домагаючися від нього приказу до школи впустити його дівчата. В позві писав він, що спіднички робила його жінка. Суддя мусів рішати справу. Він видав рішенє, що дівчата можуть іти до школи без продовжування своїх спідничок, але зараз потім на домаганє школи признав що суд не має права міщатися до справи спідничок шкільних дівчат. Тепер фармер невдоволений рішенєм і грозить, що віднесеться зі справою хочби до найвисшого суду.

СУД КАСУЄ ВИМУШЕНИЙ ТОВПОЮ ЗАСУД.

Найвисший апеляційний суд стейту Вест Верджінії розбирав справу одного Летимара, котрого суджено недавно в Мінго Каунті під закидом насильства над одною 8-літною дівчиною. Протя обжалованого панувало таке велике обуренє, що його осуджено за короткий час на смерть, з тим, щоби його повісити за 24 годин. Суд зніс вирок як виданий під примусом товпи; о реченнєю суду говориться, що товпа була така кровожадна, що сей настрій мав вплив і на суд і на лаву присяжних.

ПУСКАЮТЬ ҐЕНЕРАЛА СЕМЬОНОВА.

Іміґраційні власти Злучених Держав у канадійськім місті Ванкуері до котрих сибірський анти-большевицький ґенерал Семьонов віднісся був з просьбою о дозвіл на приїзд до Злучених Держав, рішили, що ґенерал є зовсім правно жонатий з панею Семьонов, що їде з ним. Се рішенє стоїть у звязи зі старанними ворогів ґенерала не допустити його до Злучених Держав під закидом двоженьства.

КОВБАСА З ЛЮДСЬКОГО МЯСА.

БЕРЛІН, 1. марта.—(Вл. кор. „Свободи). Телеграфічна аґенція „Руспрес" подає таку телеграму з Москви:

„У совітській пресі надруковано приказ про заборону ширити чутки, ніби-то в Росії виробляється ковбаси з людського мяса".

Цікаво, відки повстали такі чутки?

ВОВК В СТОЛИЦІ УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Дня 17. лютого с. р. завітав до Ужгорода, столиці Угорської України, вовк і зайшов на Собрайецьку улицю. Коли люди побачили вовка, піднесли лячний крик, який так спудив голодного вовка, що котрий покинув непостинний город і втік в зимні дрімучі ліси, де йому ніхто не перечить газдувати і де тішиться спокоєм.

„СВОЯ ШКОЛА".

З Козови пишуть, що тамошна учителька Руніцка каже українським дітям співати „Боже, цось Полскевя" і „Не дами жемі". Діти виписуються зі школи.

В ПАМЯТЬ ПОК. АНДРІЯ САВКИ.

Дальше зложили замісць вінця на могилу пок. А. Савки на Рідну Школу в Галичині (на українські приватні школи у Львові, рідніи місті пок. А. Савки):

Йосиф Яленик, Троя, Н. Й.	$5.00
Антін Цагребельний, Елизабет, Н. Дж.	1.00
Яків Полишка, Дітройт, Миш.	1.00
В. Секлер, Гемтрек, Миш.	2.00
М. Цаповський, Клифтон, Н. Дж.	1.00
І. Пінак, Рачестер, Н. Й.	1.00
Разом	$ 11.00
Попередно оголошено	185.25
Усього досі	$196.25

Хто з американських Українців хоче причинитись до сего фонду для вдаванння памяти пок. Андрія Савки, зволить прислати свій дар на Рідну Школу до „Свободи". Адміністрація „Свободи" вишле опісля разом цілу суму до Львова.

ЗБІГЦІ З РОСІЇ ПРИНЕСЛИ ДО НІМЕЧЧИНИ ХОЛЄРУ І ТИФ

БЕРЛІН, 22. марта. — Представник німецького Червоного Хреста др. Шлезінґер оголосив осторогу, в якій каже, що Злучені Держави Америки і Середня Европа мусять стерегтись перед заволіченєм холери і тифу через іміґрацію російських збігців.

Цілі маси тих збігців тепер сунуть до Німеччини через польську, латвійську й естонську границю. Богато з них старається о пашпорти до Америки, де вони мають приятелів, що присилають їм гроші на дорогу.

В Німеччині вже є до 50,000 випадків занедужання на холеру і тиф, головно серед російських збігців. Німецькі еміґранти з Приволжа, в Московщині, які недавно прибули до Німеччини, є також заражені тими пошестями.

Щотижня прибуває з Росії до Німеччини 20,000 збігців.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗА ПРИЄДНАННЄМ НІМЕЧЧИНИ І РОСІЇ ДО СПІВУЧАСТИ У ВІДБУДОВІ ЕВРОПИ.

ЛОНДОН, 22. марта. — Приятель Лойда Джорджа Герберт Сайдбатам пише в тутешньому дневнику Дейлі Кроникл, що Лойд Джордж привязує велике значінє до ґенуєнської конференції. Він каже, що британський премієр буде з усіх сил наставати, аби приєднати до співучасти і співділання у відбудові економічного і політичного життя в Европі Німеччину і Росію, бо вважає, що без тих двох держав ніяка відбудова неможлива.

КРАЙНІ РЕСПУБЛИКАНЦІ В ІРЛЯНДІЇ ХОТЯТЬ ПРОГОЛОСИТИ ВІЙСКОВУ ДИКТАТУРУ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 22. марта. — Айрські крайні республіканці намагаються насилу відбути конвенцію представників республіканської армії, мимо заборони, яку видав голова айрського парляменту („авол еріи") Артур Гриффит.

На сій конфенції крайні хотять проголосити в Ірляндії військову диктатуру і заюпати владу в свої руки.

АНГЛІЯ БУДЕ ПЛАТИТИ ДОВГИ АМЕРИЦІ.

ЛОНДОН, 21. марта. — Британський міністер скарбу сер Роберт Горн заявив, що Велика Британія буде платити Америці довги з часу світової війни і вже сеї осени заплатить першу піврічну рату проценту.

АЛЯНТИ НАКАЗУЮТЬ НІМЕЧЧИНІ НАКЛАДАТИ ДЛЯ НИХ НОВІ ПОДАТКИ НА НІМЕЦЬКЕ НАСЕЛЕННЄ.

ПАРИЖ, 22. марта. — Алянтська комісія воєнних відшкодовань постановила наложити на Німеччину зобовязанє, щоби вона наложила на німецьке населенє нові податки в сумі 60 біліонів німецьких паперових марок. Крім того та комісія домагається, щоби Німеччина спинила вивіз капіталу заграницю і, щоби зробила німецький державний банк независимою інституцією.

НІМЦІ НЕ ВІРЯТЬ, АБИ МОГЛИ ЗІБРАТИ ДЛЯ АЛЯНТІВ 60 БІЛЮНІВ НОВОГО ПОДАТКУ.

БЕРЛІН, 22. марта. — Представники всіх парляментарних груп заявляють, що німецьке правительство не зможе сповнити нового домагання алянтів і не вспіє для них зібрати нового податку в сумі 60,000,000,000 німецьких марок.

Вони заявляють, що принука до такого податку може викликати внутрішні заворушення в державі.

АЛЯНТИ ПОРУЧАЮТЬ ТУРКАМ І ҐРЕКАМ, ЩОБИ ПОМИРИЛИСЬ

ПАРИЖ, 22. марта. — Алянтські міністри заграничних справ, які утт зібрались на нараду над положенєм на Близькому Сході, вислали сьогодня вечером телеграми до турецького правительства в Царгороді (Константинополі), до революційного турецького правительства в Ангорі (в Малій Азії) і до грецького правительства в Атенах, в яких предкладають, щоби Греки і Турки, котрі воюють в Малій Азії, заключили між собою перемиру.

Перемиря мало би тривати три місяці, а вчасі перемиря обі сторони мали би вести переговори для заключення мирового договору.

СПРАВА НЕДУГИ ЛЕНІНА.

БЕРЛІН, 22. марта. — Відомости, які тут одержано з Москви про стан здоровля голови московських народніх комісарів Миколи Леніна, взаїмно собі суперечать. Одні кажуть, що Ленін здоров, другі повідають, що поважно хорий.

На просьбу большевицького уряду виїхав до Москви берлінський славний лікар професор Фелікс Клемперер, спеціяліст нирковых недуг. Поінформовані говорять, що він має лічити Леніна на ниркову недугу, а большевицькі аґенти кажуть, що він поїхав в Московщину робити досліди над поширенєм ношесних недуг і подати способи заради їм.

СПІР ЖІНОК ЗА МОСКОВСЬКОГО АТАМАНА СЕМЬОНОВА.

ТОКІО, столиця Японії, 20. марта. — В амбасадора Варрена явилась нині Зенаїда Семьонов, котра каже, що вона є законною жінкою сибірського московського атамана Семьонова, а не та женщина, котра з ним приїхала до Венкувер в Канаді.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три цента.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сити і заграницею.	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

На зміну адреси додати 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
На зміненню редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗБИРАЮТЬСЯ КОЛЬОНІЗУВАТИ УКРАЇНУ.

Доносять з ріжних місцевостий в Америці, що польські товариства ветеранів збирають складки на допомогу польським ветеранам. Так, приміром, в місті Бейоні, в стейті Ню Джерзі, збираються зібрати суму 4,250 долярів і на сю ціль призначено „тег дей".

Поміщені по американських часописях заклики стилізовані так, що читаючий їх чоловік дуже легко може впасти в блуд, що тут ходить о допомогу для американських ветеранів польського походження. Доперва в самім кінцевім уступі новинки подається, що зібрані в Америці гроші мають бути обернені на закупно для немічних ветеранів „гомстедів" (хуторів) по 100 акрів добірної землі на Поділлю та Волині.

З сього бачимо, що маємо тут до діла з кольонізаційною політикою польського імперіялістичного уряду, котру він веде на українських землях, виступленим йому московським большевиками в Ризі та аліянтськими дипльоматами в Парижі. Правда, коли польський рженд для кольонізації мусить послугуватися аж жебраниною серед своїх та чужих в Америці, то з того можемо вносити, як маєтково стоїть сей рженд. Однак, від банкротства рженду Україні не стане легше. Чи гроші на кольонізацію здереться з українського селянина та робітника в Галичині, Волині, Полісю та Холмщині, чи вижебрається в Америці, наслідок буде один. Українська прадідна земля має перейти в польські руки. В руки тих опришків, що валили українську державу, що забирали волю українського народа, що в імени Польщі рабують всі сусідні землі.

З огляду, що сей послідний плян на рабоване української землі переводиться не в Европі, але в Америці, на очах імігрантів з України, ці послідні мусять уважати своїм святим обовязком розкрити перед американською суспільностю перфідну політику польських межинародних бандитів. Америка мусить дознатися, чого хочуть польські ветерани на українських землях!

НАСИЛЬНЕ ЗАХОПЛЕННЄ СТАВРОПІГІЇ ЛЯЦЬКИМИ ОКУПАНТАМИ.

Львів, дня 28. лютого, 1922.

На підставі розпорядку львівської дирекції поліції відбулося в суботу, дня 25. лютого, 1922, о 10. годині передполуднем урядове ВІДІБРАННЄ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ. В салі засідань явились: др. Степан Федак, з особистими секретарями Іваном Кульчицьким, Володимиром Мартинцем і Андрієм Кривокульським, кількох членів Ставропігійського Братства і представники української преси. Від ординаріяту явились: о. Алексій Пясецький, о. Дамян Липатинський і о. Василів.

В 10 хвилин по десятій годині увійшли до салі засідань комісар дирекції поліції Ізидор Вагнер в асистенції кількох поліційних агентів і жовнірів. Разом з ними прийшли: назначений польський комісар Микола Третяк і його заступники: Юліян Луцик і др. Василь Лагола. Крім того з руссофільської сторони явився з ними Михайло Гумецький.

Комісар Вагнер звернувся до сеніора Ставропігії д-ра Федака і заявив, що приходить виконати відомий йому розпорядок дирекції поліції. У відповідь на се др. Федак зложив слідуючу заяву:

Зогляду на се, що рішенне воєвудства у Львові і розпорядок дирекції поліції не є правосильним і управі Ставропігії прислугують правні средства проти нього, являється виконанне рескрипту і передачі влади з правної точки погляду передчасним і недопустимим, тимбільше, що в рескрипті нема клявзул, що правні средства не здержують виконання. Управа Ставропігії проти негайного виконання перед правосильним рішенням внесла рекурс до воєвудства на руки дирекції поліції, і телеграму до польського міністерства внутрішніх справ. Тому моїм не тільки правом, але й обовязком є не допустити до виконання неправосильного рішення.

Супроти того, що ком. Вагнер заявив, що в тому напрямі не одержав ніяких інструкцій, а самий рекурс не може мати здержуючої сили, тимбільше, що одержав сьогодня рано від директора поліції д-ра Райлендера виразний наказ виконати поручене, др. Федак заявив рішучий протест проти сих заряджень, не основаних на праві; відказався брати участь в акті і своєю присутностю сей акт леґалізувати.

Дальше заявив др. Федак, що супроти оружної сили мусить уступити, а опускаючи салю, ще раз застерігається, що СЕ НЕ Є ВІДДАННЄ, АЛЕ САМОВІЛЬНЕ ОБНЯТТЄ В ПОСІДАННЄ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ, та що до передання його ніхто з присутних не має мандату.

По відході д-ра Федака приступлено до списування протоколу, в якому взяли участь крім згаданих представників руссофільської партії, ще Іван Кульчицький та Андрій Кривокульський, лише яко свідки урядових чинностий та о. Пясецький, яко представник митрополичого ординаріяту, який зі своєї сторони заложив протест, що про сей акт не повідомлено і церковної влади.

Опісля приступлено до подрібного списування інвентаря.

ЛЯХВА НЕ ВГАМОВУЄТЬСЯ.

Арештоване при церковнім престолі. — Учитель з револьвером. — Арештоване за данину. — Вісім заборон. — Пригоди Миколи Сторожа. — Польські гієни.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Ще, можна сказати, не втигло обсохнути чорнило на пері, яким я перед двома днями писав свою кореспонденцію „Два дні", а вже набралась нова чимала купка сумних новин із циклю: „Вахханалія ляцьких знущань над українською людністю в Східній Галичині". І яких новин! Кожда з них могла-б у культурній державі повести до повалення кабінету або, принаймні, приналежного міністра. А в царстві „білої курки" все те минається насильникам дурно й безкарно...

„Арештоване в церкві при престолі! Нечувана подія у Львові!" — під сими ще не досить голосними написами подають львівські українські часописи вістку про слідуючу глибоко обурюючу подію.

Дня 21. лютого до семінарської церкви при вул. Коперника вдерлися під час богослуження, яке правив о. др. Галущинський, кілька поліціянтів на чолі з агентом Рідлем — бувшим фризієрським помічником. Молоді богослови, учні семінарії, услугували при службі Божій і клячали при престолі. **Поліціянти, не зважаючи на богослуження, підійшли до престолу, вхопили богословів за ковніри, підвели їх на ноги, трьох з них арештували й відвели на поліцію.** Арештовано також церковного сторожа й його жінку — за те що не хотіли сказати, де находяться богослови. А ціла вина арештованих богословів полягала тільки в тім, що вони „втікли" з табору інтернованих у Вадовицях. Та навіть цеї „вини" їм довести не можна було, бо на інтервенцію ректора семінарії поліція арештованих випустила. Для чого-ж було ображати релігійне почуття української людности? Для чого було осквернити святе місце нечуваним актом брутальности й вандалізму? **Очевидно, для того, щоб Українці знали, що навіть у храмі Божім, навіть у найсвятішім для кождого віруючого місці вони не можуть почувати себе безпечними!**

Про учителя з револьвером — також досить незвичайна поява! — оповідається в дописи з села Гребенки, коло Уликова. Хоч те село чисто українське, проте учителем є тут Поляк, пан Антон Рубель, який дбає не про шкільну науку, а про своє власне господарство та про польську політику. Коли селянин Михайло Погорілець якось став йому докоряти, що діти в школі нічого не вчаться, пан **Рубель кинувся на нього з револьвером, який приложив йому до грудий, і так тяжко побив Погорільця, що той стратив притомність.** Скаржитись, розуміється, нема кому, бо хто-ж прислухати-меться до скарги Українця на Поляка?

Коли вже зайшла мова про школу, то ось ще другий шкільний образок з Галичини.

Приходить одного дня додому школярка-Українка й гірко плаче.

— Чого ти, Катрусю, плачеш, може пані била?

— Ні, казала мені співати „Боже, цось Польскем" і „Не дами зем!"... Не піду до такої школи, не буду співати таких пісень, бо за цю землю впав мій брат; і за цю землю стратив тато здоровле в тюрмі...

А малий хлопчик, брат тої Катрусі, забув у цій школі читати, писати й рахувати, а зате зривається вночі й крізь сон рецитує історію про польських королів...

Допись кінчається словами:

„Завтра діти покинуть ту школу"...

Тепер починається в Галичині нова нагінка на українську людність — на ґрунті **данини.** Як відомо, Польща не має права стягати з Галичини тої данини, як не має права брати уроженців Східної Галичини до свого війська. На цій позиції стоїть законний уряд Галичини, себ-то уряд З. У. Н. Р. на чолі з президентом д-ром Петрушевичем, і за цим також виголошалась Міжпартійна Нарада. Досі польська влада ще не приступила до стягання данини в Галичині, але українська людність, особливо по селах, вже починає зазнавати великих утисків і переслідувань на цім ґрунті. Попід селянськими вікнами всюди вже полюжають поліціянти й прислухаються до того, що говорять селяни про данину. А ось вже й приклад — очевидно, один із багатьох, — як поліція розправляється з селянами за цю донину.

До селянина Дмитра Принади, в Новім селі, біля Куликова, прийшов поліціянт і виганяв його з фірою в ліс возити дрова до Куликова. Слово за слово дійшло до того, що розлючений поліціянт крикнув:

— Ти може й данини не схочеш платити?

На це селянин відповів:

— Хіба-ж ви не бачете моїх гаразділ! Скорше мені нехай дадуть данину, щоб я з голоду не вмер та по війні відбудувався.

Цих слів було досить, щоб поліціянт заарештував Принаду й відпровадив його до тюрми в Куликові, де він сидить і досі.

Инша пригода, але також чисто-галицька, бо щось подібне може трапитися тільки в Галичині, сталася з Українцем Миколою Сторожем. Прослужив цей Сторож 21 рік в австрійській жандармерії й за цю вірну службу приділено його в 1909 році як канцеліста в XI. ранзі до старости в Калуші. Прослужив він і тут вірою і правдою 9 літ і дослужився до VIII. ранги.

Коли Галичина тимчасово перейшла під українську владу, Сторож також перейшов на службу того уряду. Тривало це недовго, й коли знов прийшла польська влада, Сторож автоматично став продовжувати свою службу далі. Та скоро староство скинуло його з урядування — „за те що служив Українцям". Його ще до того арештували й півроку тягали по тюрмах, а тоді віддано його під догляд поліції в Калуші.

Окружний суд у Станиславові увільнив Сторожа від вини й кари. Дисциплінарна комісія в намісництві його також реабілітувала. Отже по двох роках тяганини Сторожа знов принято на службу, **але не в VIII. ранзі, в якій він був, а в XI., і не в калуші, а в Мостисках...** За час завішення він, звичайно, ніякого відшкодовання не дістав, а нині, по 30 роках служби, він дістає 17.000 мп. місячно, на які мусить сам жити в Мостисках і утримувати жінку в Калуші.

Нині Сторож прохає польське міністерство внутрішніх справ, щоб його помістили разом з жінкою в таборі для інтернованих, аби, як він каже, мати бодай дах над головою й ложку теплої юшки...

Така-то є у Ляхів справедливість для Українців!

Минулого разу я згадував про факт недозволення читальні Просвіти в однім галицькім селі. Нині можу за варшавським „Роботніком" подати довшу листу таких заборон. В однім лише львівськім воєвідстві й на протязі одного лише місяця грудня 1921 року відмовлено в затвердженні статутів таких українських організацій:

Гурток У.П.Т. в Добромилі.
Читальня Просвіти в Бориславі.
Укр. Педагогічне Т-во ім. І. Мазепи в Тустановичах.
Гурток У.П.Т. ім. Т. Шевченка в Любині Великім.
Гурток У.П.Т. в Судовій Вишні, Мостиського пов.

Повітові відділи професійного союзу робітників в Ряшеві й Перемишлі.

Українське Краєве Т-во опіки над інвалідами у Львові.

Вісім недозволених українських товариств на протязі одного місяця в однім воєвідстві! А скільки тих товариств не дозволено й аскрито в цілій Східній Галичині?

На закінченне попрохаю ласкаво читача справити одне місце в моїй останній кореспонденції „Два дні", — власне там, де оповідається про оскверненне погиля українських героїв ляцькими гієнами. Невідомі людиці викопали **не трупи,** як було написано, а **трупи,** і то не цілі трупи, а **лише голови...** Ліквідуючися копати глибше й вибирати тіла цілих покійників, собачі Ляхи вибрали тільки козацькі голови й вивезли їх невідомо куди.

Невже й ця нечувана наруга над українською національною честю минеться Ляхам дурно?...

Берлін, 27. лютого.

Радянин.

СПРАВА РОЗДІЛУ ЗАПОМОГ УКРАЇНСЬКИМ ЖОВНІРАМ І ВИГНАНЦЯМ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Деякі українські громади в Америці не знали, як розділюється в Чехословаччині грошеві підпомоги, що вони посилали туди для українських жовнірів і вигнанців і нераз про сю справу допитувались.

Нехай для них буде відповідю лист **д-ра Степана Смаль-Стоцького,** який сими днями одержав **д. Степан Могила,** бувший секретар Української Громади в Елизабет, Н. Дж.

Сей лист звучить:

Прага, 3. березня (марта), 1922.

Вельми Шановний Пане Секретар Української Громади в Елизабеті, Н. Дж.:—

Сьогодня отримав я через У. Н. Союз Вашу ласкаву посилку в сумі 2,000 чеських корон для Українців вигнанців з рідного краю без ріжниці, чи се Галичани чи Придніпрянці і прошу Вас приняти мою як найсердечнійшу подяку за Вашу поміч нещасним братам, що їх лиха доля викинула з рідного краю, де мусять терпіти голод і холод, не маючи можности повороту до рідної хати. Я, а властиво наш Центральний Комітет розділюємо завсіди допомоги тільки тим, що їх доконечно потребують. Зрештою, наш Комітет має свої громадські місцеві організації, що займаються розділюванням допомог. Тепер майже всі допомоги йдуть до табору в Йозефові, бо там наші люди найбільше потребують помочі. Там є така організація, вибрана цілим табором — старшинами і стрільцями — Самопомочі. Вона стоїть під контролею цілого табору і длятого будьте певні, що Ваша ласкава жертва буде справедливо розділена.

Враз зі щирою подякою прошу приняти мій низенький поклін

Др. Смаль-Стоцький.

З ГАЛИЧИНИ.

Хотяй як давлять і знущаються ляхи, наш народ не піддається їх насилі. З усіх сторін краю приходять радісні вісти, що вказують наглядно, що вже минув на все той час, де український хлиборобе гнувся як лоза. Тут поміщуємо вимки із листу, висланого до д. Петра Шіма в Бавид Брук, Н. Дж.

Дрогоїв, пов. Перемишль.

. . . Від першого до десятого жовтня переживали ми тяжкий час польської конскрипції. Приїхав комісар і став ходити по селу в супроводі офіцира. Той офіцир і компанія інфантерії явилися тоді, як нарід уперто відказався іти до спису, кажучи, що ми не належимо до Польщі і польський уряд не має права ніякого над нами. Усі наші люди обстоювали за тим, що Східна Галичина має бути сама в собі і що на кождий спосіб справа її не є вирішена найвисшою радою.

На це тверде наше слово, офіцир заявив, що если не появимося до спису другого дня, то вні буде всіх опірних арештувати. Другої днини село як вимерло. Одні пішли у поле, другі поховалися — дома остали тільки діти. Десь попали їм у руки тільки дві жінки, але і ті не хотіли дати записатися, тож їх і заарештували. Ані одна родина не дала записатися. Другого дня спроваджено силою громадських радних і приказано їм, щоби вони подиктували до спису усіх селян. Радні відповіли, що цього ніяк не зроблять. Тоді прислано шкадрону 22-го полку уланів до Дрогоєва, а другу до Трійтиць — як карну експедицію. Жовніри повпускали свої голодні коні до шіп та стоділ, а коняська одно зжерли, а друге змісили ніг ногами. А військо собіж гадує по хатах та коморах. Видиться, що ті Поляки хотять нас живцем погребати. Ругають нас собаками, „запіш се гайдамако, бо знішими вшицко". Докоряють нам, що „бунтуєце се пшеіф Польсце і стшеляце на начельніка паньства Пілсуцкего" — грозять, зневажають, а декуди і до крови бють! І так діялося у цілім нашім перемиськім повіті. Ой коби вони знали, як ждемо ми на той час, коли віддамо їм із лихвою за усьо! Здається, що злучимося із ідом, аби тільки відомстити за усю ту ганьбу нашого перемученого народу. Нехай, катам! — це клич усього українського народу в Галичині...

ДОРОГА СПРОБА.

В палаті громад англійського парляменту один посол поставив до англійського уряду запит, чи відомо йому, що большевицький уряд, з котрим англійський збирається входити в якісь близчі зносини, виконав від жовтня 1917. року один мілон 766 тисяч 418 присудів смерти. Межи засудженими має бути: 28 епископів, 1,215 попів, 6.775 учителів та професорів, 8,800 лікарів, 34,650 офіцирів, 260,000 жовнірів, 10,500 поліційних урядників, 48,500 військової поліції, 12,950 діячів, 355,250 інтелігенції, 193,350 робітників та 815,000 селян. На запит посла відповідав англійський премієр, що він не знає, кілько людий забили большевицькі комісарі, з котрими він думає говорити на генуенській конференції.

Його й навіть не може се обходити, як не може большевицьких комісарів обходити, кілько людий вистріляли англійські жовніри в Ірляндії, і як не могло большевицьких комісарів в Росії обходити, кілько людий розстріляли і закатували на смерть польські власти в Галичині чи на Волині.

Людство одначе мусить інакше дивитися на справу, як дивляться англійські міністри або большевицькі комісари. Міліони кровавих присудів за чотири роки се такий рекорд, яким не може повеличатися ані один уряд. Вже то треба признати большевикам, що тілько людий не статив ані один російський цар, ані найлютійший татарський хан, ані найпажерливійший африканський канібал. В мордовання людий кождий мусить признати їм першенство. І як хто почувається звіром, той може їм сеї слави завидувати.

Люди мусять запитатися, нащо і пощо пішли ці жертви. І люди відповідать: міліони людий погибли тому, що большевикам захотілося неможливих переворотів. По чотирох роках лютого мордовання опосочені кровю кати самі признали, що великі перевороти, яких їм забагалося, неможливі. Отсе є та сторона міліонового морду в Росії, про котру мовчать англійські міністри, а про котру во віки будуть памятати люди.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

РУСИФІКАЦІЯ.

(З львівського дневника „Громадський Вістник" з 22. лютого, 1922)

Підчас своєї поїздки по Прикарпатській Україні Бенеш на запит русофільських діячів (др. Гагатко) розсловував свій погляд на будучину Росії. Він ствердив, що Росія находиться в пливкому стані, що вона складається тепер із 42 республик, що завтра може їх бути 60, що там відбуваються такі зміни і переміни, які не ворожать скорого установлення відносин на Сході.

Одночасно „Українська Трибуна" приносить з Берліна цікаві відомости: Відпоручник радянської місії п. Дятлов зявився там для переговорів з деякими українськими колами. Між иншим звернувся він і до міністра закордонних справ п. Дмитра Дорошенка, пропонуючи вїзд української еміґрації на Україну для культурно-освітної праці. Також і з п. Петлюрою мають вестися переговори. Петлюра повинен визнати радянську владу, після чого буде поставлений перед революційний трибунал, засуджений, а опісля йому дадуть амнестію і зроблять військовим комісаром. Чисто, як з „Тисяч і одної ночи".

Щодо першого, п. Бенеш має повну рацію, коли говорить про пливкість відносин на Европейському Сході. Але є там один бік життя революційного Сходу, котрий не тільки не виказує ніякої пливкости, хитання, розрідження, але — навпаки — стає все більше цілкий, асмоленний і скондензований. Це русифікація, яку проводять большевики із залізною консеквенцією, особливо на Україні. Всі балачки і декрети про українізацію це така сама американська реклама, як балачка Кароля Радка-Собельзона про „свого рода американського фармера" в Росії, це такий огидний шантаж опінії світа, як теза про добровільну політичну сепарацію (самоозначення „вплоть до отделенія").

Одно є певне, а саме істнування офіціяльної назви: Україна — замість: Малороссія, та на назва не має ніякого позитивного змісту, ніякої живої суті. Вона має таке саме значіння, як ітр. істнування Поморя в Польщі, або Шкотії в Анґлії. Зміст тієї України — о скільки йде о владу — є чисто російський. Годиться підвести, що недавні вибори, згляднo призначення до В.У.Ц.В.К. свідчать, про прискішений поступ русифікації. До того Комітету не ввійшов ані один Українець по своїм національнім характері. Самі Жиди, Москалі, двох-трох Малоросів (людців українського походження). Цікаво, що комісар народньої освіти, безсумнівний Українець горячий комуніст, що передтим все входив в склад В.У.Ц.В.К., сим разом лишився поза його межами.

Тзв. український радянський уряд не є нічим иншим, тільки тим старим, давним „випробованим генерал-губернаторством з царських часів. Ріжниця лише в назві і формі, зміст залишився той самий, але в гіршім виданню. Дехто міг би одначе закинути нам односторонність. Прецінь українська самостійність, а радше самоуправа посунена так далеко, що радянська Україна веде навіть окрему закордонну політику, заключує окремі договори, удержує окремі амбасади і посольства за границею. Це одна з найбільших містифікацій, обман, який пущено в світ російськими комуністами. Бож ті договори це ніщо инше, як московські диктати, зновуж істнування закордонних українських радянських посольств має на меті: з одного боку скріпити кадр комуністичних аґіторів, а з другого боку позбутися з краю виднійших Українців-комуністів, щоби тим лекше проводити свою русифікаційну політику. Зрештою ті quasi — посольства являються тільки відділами, що стоять під приказами російських амбасад і мають виповняти їх волю.

Та не є нашим завданнем представляти русифікацію України під політичним оглядом. Хочемо звернути увагу на культурно-освітну русифікацію.

Коли пригадаємо собі захоплення Київа червоною армією в р. 1919 і вперте війск Директорії, то з тим захопленням української столиці вяжеться кількамісячний ренесанс української культури і освіти. При владі були тоді в більшости тзв. боротьбісти. В Київі появлялися українські ґазети, істнували українські театри, просперували українські видавництва. Тоді здивувала всіх культурників українська опера. В державних установах гомоніла українська мова. Одним словом видно було, що Україна — абстрагуючи від соціяльної сторони життя — була українською. Та це був тільки вступ засніп до грядучої безперемонної русифікації. Боротьбісти дуже скоро мусіли зійти з державної арени, зглядно стоянтися з К. П. Б. У., а враз з їхньою ліквідацією покінчилася й коротка доба українізації.

Від другої половини 1919 р. починається русифікація, котра в теперішньому часі доходить до свого апоґея. Як подяють нам недавно прибулці з того боку очевидці, русифікація доходить до краю. Українські школи істнують тільки на папері, шкільні будинки забиті дошками (вікна і двері), щоби хтось не захотів на власну руку вдержувати українську школу. В багатьох шкільних будинках містяться совітські установи, українські видавництва перестали істнувати. Всевидат (державне видавництво), котрий захопив майно і запаси паперу та рукописи українських видавництв, звичайно випускає російські книжки, а тільки в ряди-годи, на показ — українські брошурки. По селах України розїздяють російські трупи і дають свої вистави, призначуючи українського селянина до „общепонятного язика".

В установах ніде не чути української мови — хиба на глухій провінції. Зрештою прикладні взагалі дивоцьоть доступуватися українською мовою — бож це „мова контр-революції". Між царською і большевицькою русифікацією є глибока ріжниця, бо коли перша була тільки негативною, то друга є позитивною. Та успіхи її є вкрай противні, як інтелігентські совітських русифікаторів. Український народ знає, що сіська мова є мовою гнобителів, і тому з тим більшим завзяттям береже своєї мови.

Большевики приняли випадкувати тим, що на Україні нема українських освітних діячів, а через те й нема кому проводити українізації. Це теж большевицька маківельщина. А хтож свідомо кидав українську інтелігенцію, чисто культурний елемент, нечинний політично. В деяких повітах Правобережної України залишилось нерозстрілянним всього 4—5 учителів. Так само більшість священиків-Українців впало жертвою гревичайки, між тим коли жадному попови-чорносотенцеви не впав волос з голови. Через це мусимо з великою резервою поставитись до думки про пригнання культурно-освітних сил з еміґрації. Чи не є це бажанні довести до повної ліквідації української інтелігенції?

Софія Русова.

БОЛЬШЕВИКИ НА ПОДІЛЛЮ.

Вони приходили в цю богату країну, як голодна сарана на зелені луки. Перша думка — використати усі скарби золотого краю. Не тільки самим тут наїстися, відгодувати свою червону армію, але ще й вивезти з неї можливо більш поживи туда, де вічний брак хліба переробив вже людей на звірів, — в федеративну Московщину, яку Україна через щось особвязана годувати. В перші рази вони приходили весною 1919 року. Але утрималися лише до червня того-ж року. Українці відбили в них Камянець і не дали їм дочекатися до жнив. Вдруге вони прийшли літом 1920 року — і хоча в вересні вже їх відігнали, але на короткий час. А в листопаді усе Поділля знов мусіло підлягати Рядянській Владі. Вони йшли як сарана, усе руйнуючи на свойому шляху. Де тільки з'явились дикі постаті їх червоноармейців — звичайно з Татар, або Чувашів та Черемісів, або Башкирців, — мешканці з жахом тікали. Але й тікати не було куди: ці грабіжники захоплювали людей на вулицях міста, по дорогах, здіймали з них чоботи, зверхнє убрання, роздягали до сорочки. Вони вривались в хати заможних „буржуїв" (хоча-б то був звичайний урядовець, піп чи вчитель), вони мордували, грабували, забирали з льохів горіщ, з кімнат усе, що їх приваблювало... Розташовувалися в помешканнях, які їм сподобалися, виганяючи на вулицю власників домів з усіма їх мешканцями, з їх родинами, залишаючи господню хати, лише для того, щоб перевернути її на свою службу, з якою поводились з неймовірним нахабством.

Мабуть жадні горди Джінгісхана не поводилися так жорстоко з населенням Київщини в XIII столітти, як поводились з Українцями ці славетні армії червоної коммуністичної Росії. Не даром усе тікало перед ними. Чоловіки, лякаючись розстрілів, які провадились цілком свавільно, а також мобілізації кидали жінок і дітей і з жахом подавались чи в Польщу, чи в Галичину, або в Румунію, аби захистити себе від смертної небезпеки. Видима смерть усім страшна. Нелегка була доля і тих жінок, що залишалися самі з дітками. Большевики страшно мстилися на тих, що не хотіли зазнати того „раю", який радянська влада скрізь обіцяла утворити, і соромили її своїми утечами. Свою лютість вони виявляли на свойому поводженню з їх родинами: вони били і насилували жінок, сажали їх в вязниці, усе майно забирали, з малих діточок здіймали панчохи, черевики, а пальців молодих жінок обручальні каблучки. І надалі ці жінки не мали жадної змоги дістати якийнебудь заробіток або посаду собі знайти... Радянська Влада пильно стежила, щоб жінки українських втікачів, а тим більше старшин, не мали жадних джерел для життя. Тут вже їх славетна „ласка до всіх дітей", якою большевики так вихвалюються, набирала страшної лютости. Чимало серед цих бідолашних жінок було Галичанок, які даремно силкувалися вернутись до свого рідного краю, до Галичини. Але на злополучному Збручі їх лапали і вкидали до вязниці.

З другого боку влада радянська на перший час дуже заходжувалася коло нечисленної української інтелігенції, яка залишилася під той час в Камянці і силкувалася упевнити її, що федеративна Московщина цілком визнала автономію України, і закликала Українців до культурної праці, яку Радянська Влада начеб то хотіла розвинути на національному грунті.

Довго вагалися Українці, чи їм підтримати ворожу владу, чи зовсім від неї відвернутися, щоб не нести відповідальности за дії ворогів. Але праця ворогів провадилась серед українського народа, на його користь. Чи мала право українська інтелігенція цуратись народньої освіти, не запомагати народові вийти з його темноти? Тяжкі були ці вагання. Першим розвязали їх Галичане. Вони вже були виховані в боротьбі за національну культуру. І сміло пішли на закиди радянських організацій: взяли посади в т. зв. Відкарсі (Відділ Народньої Освіти). Слідом за ними пішли і ми Наддніпрянці. Спочатку робота вабила нас, бо на чолі освіти камянецького повіту стояв большевик, дуже щирий, шляхотні вдачі, переконаний комуніст, людина з широко розвиненим розумінням національних вимог. З звичайним у большевиків запалом (який дуже скоро холоне) він прийнявся реформувати усі школи, переробляючи і гімназії і початкові школи на єдину трудову школу, яка закінчувалася V-тою клясою гімназії, а починалася з дитячого садка. (Від 4-літ до 15). Гімназії цілком знищувалися. Саме імя їх ставало остільки ненависним, що за назву школи „гімназія" можна було попасти в „підвал" (вязниці для невеликих злочинців, але за страшенних поганими умовами перебування). Почався перебір учительського персоналу. Большевики бажали повиганяти усіх старих учителів і позаміщати їх молодими. Але вимоги большевиків були вельми дивовижні; сама уява єдиної трудової школи була остільки неясною, що ані старі ані молоді вчителі не знали, на яку ступити. Утворили курси для навчання учителів новим педагогічним вимогам. Учителі обовязково мусіли приїздити з сел на ці курси. Але в місті їм не було улаштовано ані помешкання, ані годівлі. Вони голодали, страждали, в холодних хатах, в яких їх безпорядно розташували. Лекторам не платили за лекції і вони ставились до них байдуже. Тай що могли дати їх теоритичні лекції, коли самі школи не мали жадних знарядів для роботи, яких вимагали від учителів для утворення справді трудової школи. Учителі не витримували тяжких умов і кидали курси, які закінчились з найменшої кількости слухачів. І мійські вчителі, не отримуючи жадної платні, ані „пайка" (харчового провіянту), який міг би задовольнити мінімальні потреби їх родин; чекали усякого придатного случаю, щоб покинути Камянець з його тяжким матеріяльним життям і постійними ревізіями начальства в день, ошукуваннями і реквізіціями в ночи. Вони бігли на село, де ще істнувала знайома для них початкова школа, де при добрих відношинах з селянами можна було виробити собі спокійну годину. „Реформовані" школи Камянця загибали без паливна, без вчительського персоналу, без певної добре поставленої науки. Молодь, яку новий закон викидав з VI, VII, VIII, кляс, не знала куди себе подіти, не знала як себе визнавати — чи вже закінченими „студентами" чи навпаки-недоуками, якими ще не має місця в висшій школі. Для них, по указкам з Москви та Харкова, почали улаштовувати професіонні технічні вдачі, переконаний комуніст, людина з широко розвиненим розумінням національних вимог. З звичайним у большевиків запалом (який дуже скоро холоне) він прийнявся реформувати усі школи, переробляючи і гімназії і початкові школи на єдину трудову школу, яка закінчувалася V-тою клясою гімназії, а починалася з дитячого садка. (Від 4-літ до 15). Гімназії цілком знищувалися. Саме імя їх ставало остільки ненависним, що за назву школи „гімназія" можна було попасти в „підвал" (вязниці для невеликих злочинців, але за страшенних поганими умовами перебування). Почався перебір учительського персоналу. Большевики бажали повиганяти усіх старих учителів і позаміщати їх молодими. Але вимоги большевиків були вельми дивовижні; сама уява єдиної трудової школи була остільки неясною, що ані старі ані молоді вчителі не знали, на яку ступити. Утворили курси для навчання учителів новим педагогічним вимогам. Учителі обовязково мусіли приїздити з сел на ці курси. Але в місті їм не було улаштовано ані помешкання, ані годівлі. Вони голодали, страждали, в холодних хатах, в яких їх безпорядно розташували. Лекторам не платили за лекції і вони ставились до них байдуже. Тай що могли дати їх теоритичні лекції, коли самі школи не мали жадних знарядів для роботи, яких вимагали від учителів для утворення справді трудової школи. Учителі не витримували тяжких умов і кидали курси, які закінчились з найменшої кількости слухачів. І мійські вчителі, не отримуючи жадної платні, ані „пайка" (харчового провіянту), який міг би задовольнити мінімальні потреби їх родин; чекали усякого придатного случаю, щоб покинути Камянець з його тяжким матеріяльним життям і постійними ревізіями начальства в день, ошукуваннями і реквізіціями в ночи. Вони бігли на село, де ще істнувала знайома для них початкова школа, де при добрих відношинах з селянами можна було виробити собі спокійну годину. „Реформовані" школи Камянця загибали без паливна, без вчительського персоналу, без певної добре поставленої науки. Молодь, яку новий закон викидав з VI, VII, VIII, кляс, не знала куди себе подіти, не знала як себе визнавати — чи вже закінченими „студентами" чи навпаки-недоуками, якими ще не має місця в висшій школі. Для них, по указ

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ ..... 3 класа $103.50
ДАНЦІГ ..... " " .....$100.50 } і 95 додаток
ЛІБАВА ..... " " $110.00

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОЦРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ПОЛОНІЯ" ..... 5. ЦВІТНЯ
„ЕСТОНІЯ" ..... 19. ЦВІТНЯ

Також новий рядна лінія між Лієвою — Данциґ — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених аґентів у вашому місті, або BALTIC AMERICAN LINE, Inc., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.

Telephone Circle 1418 **AREA AUTO SCHOOL**

АВТОМОБІЛЬОВА ІНСТРУКЦІЯ.
Як Ви є без роботи прийдіть до нас і навчіться фаху щоб не потрібувати, а заладитись все за звичайною роботою. Навчіться добре платного фаху, зарабляючи від 40 до 50 дол. тижнево по одержанню свідоцтва яке ґарантується.
ПАМЯТАЙТЕ що зали видасте гроші на науку прийдуть і заспитуйте Інформації від нашого інструктора оглядаючи різновидно наші автомобілі і переконайтеся як учимо наших учеників.
AREA AUTO SCHOOL, 146 West 56th Street, NEW YORK CITY

МИХАЙЛО КЛИМ
НОТАР.
Продає шифкарти на всі лінії.
Спроваджує Родини з краю.
Виготовує асфіденти, полагоджує всякі справи правничі і нотаріяльні.
Продає і купує доми, вогти, фарми.
Виробляє позички на доми, переводить купно і продажу домів, виробляє контракти.
Асекурує будинки і посуди домові.
Пересилає гроші до краю, скоро і безпечно.
Пробуває Вашу справу полагоджує точно і совісно.
По всякі інформації звертайтеся лично або листовно до:
4934 So. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.
Telephone: Prospect 5006.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СКРИПОК.
ВИРОБЛЯЄ НАЙЛІПШІ СКРИПКИ З НАЙЛІПШОГО ІМПОРТОВАНОГО ДЕРЕВА.
ПОСІДАЄМО НА СКЛАДІ ВЕЛИКИЙ ВИБІР СКРИПОК КРАСВИХ — НІМЕЦЬКИХ І ЧЕСЬКИХ. — Продаємо по цінах подрібних і гуртових. — Приймаємо в направу всякі ушкоджені скрипки, поправляємо старі як і другі інструменти. — Продаємо дерево на скрипки і другі части входячі в обсяг скрипок. — Ґварантуємо наші скрипки, а в разі оправданого невдоволення звертаємо гроші.
Гроші належить висилати на почтовий мoні-ордер, експресовий переказ або готівкою в реґіструованім листі. — На жадание висилаємо цінник.
Поручаючись ласкавим зглядам української публики остаємось з поважанням
Павло і Іван Гуменюк.
У всяких справах належить віднести ся до:
HOMENICK BROS, Violin Shop, 166 E. 2nd St., NEW YORK, N. Y.

З ВЕСНЮ ДО РІДНОГО КРАЮ

В місяцю марті відпроваджуємо чотири партії наших людий до краю, на найліпших кораблях.

Колиж і Ви хочете вертати до своєї родини в товаристві ВАШИХ КРЯЯНІВ І ТОВАРИШІВ, щоб в потребі оден другому помогчи, то напишіть зараз до нашого УКРАЇНСЬКОГО ЕМІГРАЦІЙНОГО БЮРА, а ми постараємось, щоб всі з Вашого повіту й з Вашого села їхали разом на одній шифі.

По інформації пишіть на адресу:

Ukrainian Immigration Bureau
KASYAN BAHREY,
245 COURT STREET, NEWARK, N. J.

$10.00 НАДГОРОДИ, ХТО ДОКАЖЕ, ЩО СЕЙ МУЗИЧНИЙ ГОДИННИК НЕ Є ВАРТА $5.98.
НАЙНОВІШИЙ ВИНАХІД В ОБЛАСТИ МУЗИКИ.

Дорогий Читачу.—
Вас дивує пригарна музика, що грає в цім чудесним годиннику. Нашо Вам видавати також запрадовалі гроші на музичні інструменти, коли будете мати найкращу в світі музику, кудрчки цей годинник. Він заступить всі инші музичні інструменти. Він грає злотою композиції найславнійших світових музиків. Вам треба лиш нагрутити пружину і потиснути гузик. Одна мелодія буде тривати двайцять мінут. Ваші приятелі будуть подивляти цю чудесну музику. Коли бажаєте встати рано о певній годині, то цькрутчете годинник, щоби грав на ту годину і Вас збудить чудна мелодія, а це осоружні бриляйте звичайного будильника. Цей годинник зроблений з мосяжу і позолочений та артистично гравірований. Має подвійний механізм і показує час дуже точно. Музичний механізм в дуже сильний і нікоди не псується. Цей цінний годинник і музичний інструмент є ґарантований на 25 років. Ґрегарна ціна $15.00. Протатом него місяцю можете дістати його за менше, як тих $10, бо лишень $5.98. То-ж не зволікайтеся посилайте зараз свое замовлення, а не пожалуєте. Пишіть одного дня, а решту заплатите при відборі годинника. Як-би Вам не сподобалася, зворнемо гроші. З Канади треба посилати гроші разо з замовленням. Посилаєте замовлення на адресу.
MUSICAL CLOCK CO., 748 No. Robey Street, Dept. 47 CHICAGO, ILL.

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ.
Шифкарти на всі найвигіднійші Кораблі.
Старанна опіка для родин.
Родимці! Бажаєте святкувати в краю надходячі СВЯТА, старайтесь замовити собі місце до відїзду, поки не число відїжджаючих з кождим днем зростає.
Бажаєте вислати грошеву поміч оставшій в краю рідні, вислайте її сейчас, щоб рідня Ваша змогла в час еще на СВЯТА тану отримати.
За всякою порадою повинні відвестись з повним довірем до знаної Вам старої фірми, где все полагоджують точно і ретельно
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДОПИСИ

НАСТАСІВЦІ В АМЕРИЦІ ХОТЯТЬ ВІДБУДУВАТИ СВОЮ ЧИТАЛЬНЮ В РІДНОМУ СЕЛІ.

Поклик і просьба до Українців із села Настасова, п. Тернопіль.

Дорогі Родимці: — На днях дістали ми кілька листів з просьбою о поміч у відбудові читальні „Просвіти" в нашім роднинім селі Настасові. Відповідаючи на листи наших братів, ми еміґранти з села Настасова, замешкалі в Когус, Трой, Вотервлит і Олбені, скликали в тій цили збори, які відбулись дня 1. марта с. р. в домі ґром. Г. Слободяна в Когус, Н. Й.

На сих зборах д. І. Базар яко очевидець представив виглядом дому читальні „Просвіти" і положенне наших братів і все то, що видів своїми очима, коли був недавно в краю.

Опісля вибрано Комітет помочі відбудови читальні Просвіти в Настасові, до котрого увійшли: І. Недільський, предс.; Н. Оницьків, заст. предс.; Г. Слободян, касієр в Когус, Н. Й.; І. Базар, кас. в Троя, Н. Й., Д. Зальопаний, секр.; Гр. Базар, М. Галашин і Н. Жмурко, контрольори.

Вибраний Комітет відвідаєтьеа до отсих країнів: П. Юськова, І. Міруцького, М. Базара і М. Денеґи з Обори, Н. Й., Я. Канцара, Гр. Миськовa, Гр. Пиндуса з Гадсон, Н. Й., Гр. Теслі і Гр. Ворожбита з Монесеп, Па., Т. Слободяна, І. Побережного і І. Дженжиристого з Шенандо, Па., Т. Куріци і Н. Куріци з Ютики, Н. Й., Т. Пиндуса із Сиракюз, Н. Й., С. Слободина і Гр. Дороженського з Филадельфії, Па., Р. Слободяна і Гр. Дільного з Джерзи Сиіті, Н. Дж., М. Стисли з Ню Йорку, Д. Білаха, І. Бичека і Д. Крамара з Пасейку, Н. Дж., Гр. Меха, С. Зальопаного, Ю. Дільного, І. Ланґчака з Мантріол, Квібек, Канада, І. Зазуляка і Д. Куріци з Ню Орлінс, Ла., і кранинів з Бофало і Лакавано, Н. Й., Янґстаун, Огайо, Честер, Па., Брукелин, Н. Й.

Дорогі братія: — **Нас Настасівців є тут в Америці і Канаді около шістьсот.** Коли кождий з нас дасть доляра то зробить гарну суму.

Настасівська читальня була гордостю і свідоцтвом свідомости Українців села Настасова. Тепер вона знищена, а ті, що хотілиб її відбудувати, потребують помочі і простягають до нас руку. Наш обовязок їм помогти. Одни з наших краянів іде до старого краю в другій половині цвітня на відвідини до родичів, тому нашим бажанням було би, щоби передати ту поміч долярами (так зазначують в листах). Тож просимо Вас, дорогі краяни, прийти з помочию як найскорше.

Ми у себе вже зачали збірку, а всіх висше викликаних і тих що почувають до обовязку, просимо поміж собою збирати жертви і присилати на отсі адрести: Н. Шебодіан, 13 Sargent St., Sobocs, N. Y., або John Bazar, 334 — 1st St., Troy, N. Y.

Листів на жадание пишучої сторони не подаємо до друку.

ЗА КОМІТЕТ ПОМОЧІ ВІДБУДОВИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В НАСТАСОВІ:

Данило Зальопаний, секр.

Когус, Н. Й., 14. марта, 1922.

ДОБРИЙ АПЕТИТ ДО ЇДИ СИЛА І ЕНЕРҐІЯ.

Пан Стефан Михаліга, 432 W. Olive St., Mt. Carmel, Pa., пише: „Ваше Боскове Гірке Вино є той найлїпший лік, полюже перше, де добрий апетит до їди, друге чистить кров, а третє, додає силу і енерґію. Воно є тим найлїпшим ліком не лишень для старших але і для дітий. Я і ціла моя родина ніколи не ссмо без него, всі його уживаємо для доброго здоровля". Пан Михаліга пише з досвіду яким цінним ліком є Боскове Гірке Вино в допомозі апетиту, що дає їди, творенню богатої червоної крови, в убезпеченню сили і енерґії та як загальне лікарство в хаті. Замовіть собі його ще днесь у Вашого аптекаря або прямо пишіть по „Виробник до будуччини" до: **Bosak Manufacturing Co., Scranton, Pa.** 64,68

ПОЗИР! ПОЗИР! ПОЗИР!
Вже маємо на складі
РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ
до старого мірковання, вчиняючих платні, міри, ваги, пасці, поємности і других бизнесових обрисів.
Ціна прямірника, оправленого в тверду полотняну обгортку 50 центів.
Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
63 Grand Street. Jersey City, N. J.

ПОКЛИК до еміґрантів з села Плотичі Великої, повіт Бережани, Галичина.

Запомоговий комітет села Плотичі Великої отримав з краю відомости про наших бідаків, котрі нема чого сьої руки до вуст і просять о спу-таку помочі. Що ми всі на то маємо ім відповісти? Чи маємо чекати, як умуємо про їх смерть?

Двайцять місяців ми доходить, як вони то зносять. Порахуймо, чи ми не причинилися чим до їх терпіня. Дехто міг би сказати: „Та я свого родину маю портувати, більше мене ніхто не обходить".

Говорить собі, людоньки, що хочете, але не треба забувати за нікого. Нашим самим обовязком помогти бідним, аби вони не загинули без часу. Яку раду дадуть собі ті родини, котрі не мають нікого в Америці? Їх доєть мучити на їдоньки, а тепер та проклята зволоч до решти їх хоче замучити. Нам не буде великого знаку, коли ми по пару долярів дамо і їм вишлемо.

Самолюбство відкиньмо, бо коли будемо самолюбами, то нас наша рідня не скоро знати і вичекеться нам нас тоді, як ми вирікаємося її в такий час, якого не памятає історія.

Нехай ніхто не каже, що він до старого краю не верне, тоже не обдаванія до него памятать. Коли Ви, любезні, забудете за тих бідаків, то за Вас і Пан Бір забуде. Ви в своїм селі не будете мати нікоми спокою, бо кождого самолюбивого сумління гризе, а вони нарікають. Ми всі так уже звикли, що як нам добре, то за других ані гадки не маємо. Та ми самі собі терпи під ноги кидаємо. Замість ягоди, якобим і помочі своїм ближним, то ми все навідворот робимо.

Двайцять одна родин гинуть з голоду, без даху над головою. Їх мучить поганки (богато в українській вірі), а ті вдови, сироти і калїки немічні, як вони мають дожити свого віку?

Та на таку силу наших еміґрантів, котрі знаходяться на Великій земли Вашинґтона, по десять центів місячно, то можна зібрати пару десяток річно. А запитайся, кілько то є нас таких, що причинились до доброго діла?

Хочете знати (а повинні ми всі знати, чого ті нещасливі від нас жадають), то прийдіть на збори, котрі відбудуться **в недїлю, 26. марта 1922, о 3-ій годині пополудни, в домі Ільона Дороша під ч. 417 1ст 9-та улиця, в Ню Йорку, Н. Й.**

На помічі убогим нашого рідного села зертувають доси слідуючі Плотичани: Осип Стеткевич $25.00; Катерина Кушнір, Варвара Кушнір і Настя Кушнір по $24.00; Максим Стецко (Вісеня) $20.00; Дин. Хмеро і Микола Деревяний по $15.00; Зофія Заполочка, Ілько Дорош, Анна Собчак, Антін Нагребельний, Пидин Гулька, Теодор Гулька, Стефан Нагребелнч і Марія Садівник (Федькова) по $10.00; Михайло Кушнір, Марія Садівник (Олексова), Онуфрій Снитак, Текля Гуменна, Андрій Ясько, Андрій Снитак, Василь Стецко (Іресів), Іван Деревяний, Франко Кишнір, Юлія Сахарнацька і Ясько Грудовський по $5.00; Варвара Гулька, Василь Ясько, Василь Нагребельний $2.00, Василь Нагребельний (зі Слободи) $1.00. — Разом $289.00. Процент від 1919 до 1922 року $19.30. Загальна сума виносить $308.30.

З тої суми вислано 21 убогим родинам (поіменний виказ подасться до відома на зборах) $124.00, на підперзкание шкоди $25.00, на читальню $10.00 і на перкиз $100.00. Разом $169.00. Осталося в касі до дальшої розпорядимости $139.30.

Згаданих $169 вислано до Плотичі через адміністрацію „Свободи" (число посадки Амер. Експрес Ком. 2409111) на адресу Земельного Банку Гіпотечного у Львові, який сі гроші переішов на руки учителя Луки Кушнира в Плотичі Великій.

ЗА ЗАПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ:
Андрій Нагребельний, голова
Андрій Снитак, кас.
Теодор Гулька, секр.

(Печать: Запомогове Товариство Плотичі Великої в Ню Йорку).

БУВШИЙ ОФІЦИР — ФАЛШІВНИКОМ

В Перемишлі арештовано здемобілізованого офіцира польської армії Дертлянка за злочин фалшовання військових документів, державних актів і печаток. При помочі таких документів він допомагав жовнірам дезертирувати з армії.

ПІД УВАГУ ТИМ, ЩО ПИШУТЬ ДОПИСІ

1. Коли пишете щонебудь до друку, пишіть тільки на одній стороні листка, а другу остаяте порожню.
2. Не пишіть дайки і не вживайте „ґрубих" слів.
3. Пишіть таке, що цікаве для всіх, — нове.
4. Подавайте факти, — пишіть чисту правду.
5. Пишіть коротко і ясно.
6. Вистерігайтесь „єтки" — перемалювання з пустого в порожнє.
7. Не пишіть віршів. На міліони дописів трапився оден поет, що варто його прочитати. (Зрештою, пишіть, але не все посилайте до друку. Лише дійсно добрі вірші слід посилати до друку).
8. Подавайте гарні приповідки, сміховини, жарти. Коли є у Вас хист до віршовання, пробуйте писати гумористичні вірші. Це-то не вже просте потрібно поетичної ґеніяльности.
9. Не шукайте у часописі поля для порахунку із своїм особистим ворогом.
10. Присилайте листи з краю, де є відомости про це, як там живеться нашим людям. Не присилайте таких листів, де пишеться лиш про родинні справи, або, де пишеться все тесане від початку війни. Лише такі листи надаються до друку, що цікаві для всіх.

(Рх).

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ 40 акрова фарма близько стриґлера і великого міста. Добрі будинки і добра земля. Яблока, грушки, малини, винто, худоба, фармерські знаряди і автомобіль. Ціна $4000. Заплата після угоди. Голосити ся до: Arthur Lindburg, Fruitport, Mich. 56-66

ФАРМА 3 АКРІВ землі, близько Ню Йорку. Дім з 5 кімнат і окольні фабрик де робота є раз на раз. Ціна приступна для робітника. Голосити ся до: JOHN MARUSYN, 204 Washington St., Jersey City, N. J. 66-68

ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК

рівна і без камінів з добрими будинками, дім на дно поверхи в 5 кімнат, 153 акрів землі з чого 50 зарив. грубого діл, вартости $2000, а решта під управою, 2 молоді коні, 5 добрих коров, 2 безрогих, курі і ніж фармерська машинедія та тулка. 12 акрів житя, поза воло, дому, річка перепливає фарму, 3 милі від міста і стації. Ціна $4700, вплати $2800. Голосити ся до 10. годин вечером до: PAUL KUTYNSKYJ, 263 Avenue B, New York City. 67-71

ФАРМИ в найзарнійній і найбільш українсько-польській кольонії в стейті Пенсилванія. Фарми 90 акрів доброї землі при стейтовій дорозі при самім місті Quakertown. Ціна $7300, вплати $2.000. — 70 акрова, гарна ріка, нива. Ціна $6000 вплати $1200. — 140 акрова, до управи картофель. Ціна $8000, вплати $3500. — 28 акрова, ціна $2600, вплати $1000. JOSEPH MOZYNSKI, Quakertown, Pa. 59,62,64,68,70

ФАРМИ! — ФАРМИ!

Родимці! Купуйте фарми лишень в околиці фабричного міста Oneida і Syracuse, N. Y. Тут є найліпша земля, теперішні сторени. Тут ворки не зверають Вам в літі як се діється дальше на півнїч від наших сторін. Голоситися до: A. PILIPCZAK, Durhamville, Oneida, N. Y. 64,66,68

ФАРМА 250 АКРІВ, дім з 10 кімнат, 12 коров, бик, 3 кінки, 3 коні, 250 курий, гуси, качки, свині і ціла машинерія, 1 миля від стації, сел, озеро. Ціна $4900, готівкою $2000.

Фарма 350 акрів, дім з 22 кімнат і другі забудування, 20 дійних коров, 12 кінок, бик, 2 коні, 200 курий, качки, гуси, свині, много сіна, бараболі і корни. Дохід за молоко і яйца $400 в місяць, 2 милі до міста. Ціна $8500, готівкою $3500. 66-71

PISARO & POKUTNY,
406 E. 5th Street, New York City

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Хто хоче дихати свіжим воздухом, та працювати без боєз над собою, то нехай собі купить фарму в наших сторонах коло міста Onelda, N. Y. Таксамо з Кінеємами котрому надоло міське житя, то може собі купити фармерський штор межи Українцями фармерами, котрі належать до У. Н. Союза. Генеральний штор з 35 акровою фармою, 8 румовий дім, 2 бані, фідтанс, корн ґанс, яйс ґанс (повно/леду на літо) і ґараж, пара добрих коней, 4 корови, 2 кінки, 4 безрогі, гуси, качки, курн, і тулька фармерські. В гарній околици, при самій стейтовій дорозі та при річ. каналі, 5 мінут ходу до міста і школи, 4 милі до більшого міста Онайда. Ціна за фарму і штор $12.000, вплати $5000, а решта на рати. — Фарма 55 акрів землі і забудовання, 2 коровн, 2 кінки, пара коней і тулька. Ціна $3500, вплати $1900, а решта на рати. І богато других менших та більших фарм до спродажи. По близші інформації пишіть на адресу: JOHN SIEMASZ, State Bridge, N. Y., P. O. Durhamville, N. Y. F. R. D. 1, Телефон 17 F. 24, Oneida, N. Y. 60,62,65,68,71,73

ДО КРАЮ ГАЛИЧИНИ І ДОМУ ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ
Висилаємо гроші від ґарантією.
Голоситься до:
MID EUROPEAN IMIGRANT HOUSE
Ukrainian Bureau,
197 E. 4th St., New York City
Mich. Hanchin.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД З ФАРБАМИ І ЗЕЛІЗОМ
(PAINT & HARDWARE STORE)
Маю на складі рідкородні фарби і лякери (Paints & Varnishes) і ріжні прибори до малювання. З зелїза маю всякі знаряди як: пилки, тиськи, ковдалі (hammers), молота, мири, ножі, бритви, зигарки, ріжні прибори до роботи, автомобілеві і до управи городів і салів. Кожде замовлене в Шікаґо і окольницях висилаю до дому. На провінцію висилаю до найблизшої стациї, експресом або почтою. При кождім замовленню на жадание висилаю докладні інструкциї щодо малювання і лякерованя. Учесь висилаю тобто ґарантований. Ціни умірковані. Пишіть на адресу: 68th—
A. SHMIGELSKYJ,
2644 N. Western Ave., Chicago, Ill.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники
Без ріжниці в котрій сторони Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вишлять гроші.
2201 W. CHICAGO AVE.
Тел. Seeley 4252 і West 6557

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Повнуючи свого брата МИХАЙЛА ЛУТОВИЧКОГО, родом з села Чорна, пов. Ліско, Гал. Передає мав переїхати в Нікарґу на Маркет улиці. Хтоби о нім або що він сам, прошу зголоситися до: Maria Letovicka, 389 Rosloe, Pa., Cambria Co. Хто подасть мені його правдиву адресу, дістане $10 нагороди. 67-69

КУПЛЮ відповідніверський інтерес. Хтоби мав свого рода інтерес на справах, прошу писати на адресу: Onofrey Dzydzyr, 818 S. Scott Street, Scranton, Pa. 67-70

НА ПРОДАЖ ґросерія і бучерня. Бізнес прибуткова. Ціна уміркована. ГРОСЕРІЯ, 245 Court St., Newark, N. J. 67-69

НА ПРОДАЖ українсько-польський ресторан. Голоситися на адресу: 105 St. Marks Place, East 8th St., New York City. 56-61

НА ПРОДАЖ cigar, stationary і candy штор зараз з 3 ліцензиями і комнатами. Ціна $450.00. Голоситися під числом 226 Brunswick St., Jersey City, N. J. 68-70

МУЩИН до відвідуваня фармерів тільки. Щось інтересного. Тяжкопрацюючі можуть заробити сто долярів або більше тижнево. Дохід буде залежати від Вашого розуміня фармерів. Пишіть по анґлійськи або голоситися по поясненні до: Mr. Ettinger, Third floor, 110 West 34th Street, New York City. 68-71

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ!

З початком місяця марта б. р. будуть корабельні лінії Ґамбурґ і Америка Line і North German Lloyd вирівнують рахунки за шифкарти і посилки вручені які не були чи то шифкарти уже ті що прийшли перед недавно війни і воєнного стану. Хто з наших людий має того рода справи не викінчені з повисшими компаніями, нехай зголоситься до: Mr. Frank J. Sullivan, 45 Broadway, New York City. 56-68

КРИМІНАЛЬНЕ БЮРО ДЕТЕКТИВІВ.

Коли Вас хто обікрав, ошукав або пошкодував, коли маєте які фамілійні клопоти, удайтеся до мене, я помогу Вам в добрий спосіб. Полагоджую справи в цілій Америці і Канаді. Голоситься до бюра: WILLIAM LAZORCK, український детектив, 133 Second Ave., pir 8 улиці, офіс ч. 11, New York, N. Y. 61-72

НИКОЛАЙ ГЕРМАН
DELICATESSEN
227 Ave. B, near 14th St., New York City
Український склад мясних виробів найлїпше гатунку, як: старовинна колбаса, шинка, буденна солонина, кишки і сальвеси свого власного виробу.
ЦІНИ УМІРКОВАНІ, УСЛУГА ЧЕСНА.

ВІД 10. СІЧНЯ С. Р.
ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
50 ST. MARKS PL. (8th St.)
коло Другої Евені
буде приймати поденно від 11—1 попол. і 6—8 вечер. У неділї і свята 9—1 попол.
Телефон: Dry Dock 1118.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР
Години приняття від 9. рано до 9. вечер. в неділї до 4 пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І ПИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 4. попол.

ДР. АБОВИЧ
Говорить по українськи,
ЛЧИТЬ ВСІ ХОРОБИ МУЩИН І ЖЕНЩИН.
Урядові години від 9. рано до 8. веч., в неділї до 1. попол.
329 E. 10th St., близько Ave. B, New York City.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає подужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові поденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1532 Stuyvesant

НАЙКРАЩІЙ
КІТТЛЬОЇ
КІНТАРНІ „ЧИСТОГО ПІВДНЯ"
ВИКЛЕЙНО ПОЖИВОМ
SICHOW BAZAR
84-86 Ludlow St.
New York, N. Y.

ДО КРАЮ
можемо відіслати молодого чи старого прийшовши на нас робити більше годин дешо при легкім занятю. Паспорти на випад подорожимо до вертання до нас. Зверніться до:
GREENWICH LABOR AGENCY,
123 Greenwich Street,
New York, N. Y.